



## „Almukantarat”

sekretarz „Almukantarat” Krzysztof Roszkowski  
doktorant, Instytut Fizyki UJ



Ostatnia dekada XX wieku i początek naszego stulecia z pewnością przejdą do historii astronomii. Budowa olbrzymich obserwatoriów, wysłanie poza zanieczyszczoną atmosferę kosmicznego teleskopu Hubble’a, próby wykrycia fal grawitacyjnych poszerzały naszą wiedzę w tempie do tej pory niespotykanym. Paradoksalnie jednak, zalew pseudonaukowej literatury astrologicznej, wszelkiej maści horoskopów, wreszcie coraz brudniejsze niebo i nocny zalew światła tłumiących blask najjaśniejszych nawet gwiazd – spowodowały wśród społeczeństwa, a zwłaszcza wśród młodzieży, raptowny spadek wiedzy astronomicznej. Ta wspaniała dziedzina wiedzy wypierana jest z programów szkolnych, choć jeszcze kilkadziesiąt lat temu była ona osobnym przedmiotem nauczonym w liceum. Obecnie astronomia włączona została w zakres zajęć z fizyki. Oczywiście, odbyło się to z potężną dla niej stratą, program fizyki jest bowiem tak obszerny, że brakuje czasu na poruszanie zagadnień czysto astronomicznych.

Na szczęście, jest to z wszystkich nauk przyrodniczych dziedzina bodaj najbardziej romantyczna, stąd ogromna ilość kółek naukowych, zarówno prowadzonych przez pełnych poświęcenia nauczycieli, jak też i przez samych uczniów. Chcielibyśmy w tym właśnie miejscu zaproponować Państwu współpracę z jedną z takich organizacji, której jesteśmy członkami. Nasz Klub Astronomiczny ma pewną cechę wyróżniającą go spośród innych, podobnych grup – jego działania obejmują zasięgiem cały kraj oraz są w pełni sformalizowane. Wpływ na to miały korzenie „Almukantaratu” (taką dźwięczną nazwę, pochodzącą oczywiście od astronomicznego terminu, oznaczającego odpowiednik lokalnego równoleżnika na sferze niebieskiej, przyjęło nasze stowarzyszenie), sięgające lat 80. dwudziestego wieku. Wówczas to, pod patronatem Uczniowskiego Ruchu Naukowego, odbywały się liczne obozy przeznaczone dla młodzieży szkolnej, chcącej pogłębić swoją wiedzę i zainteresowania. Jedną z dziedzin (nie jedyną, były również grupy dziennikarskie, archeologiczne, czy krótkofalarskie) była astronomia. Niestety, pod koniec lat 80. działalność URN-u stawała się coraz słabsza, większość grup zawiesiła swoją działalność, przez pewien czas pomocą dla kółek uczniowskich była Awangarda XXI Wieku, mająca zastąpić zamierający URN. Wkrótce jednak ostatnią aktywną grupą okazał się nasz Klub Astronomiczny. Od 1985 roku nasze spotkania odbywają się w Ośrodku Harcerskim w Załęczu Wielkim koło Wielunia na północnym krańcu Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Początkowo spotykaliśmy się pod patronatem i opieką ZHP. Pełną samodzielność uzyskaliśmy w roku 1995, kiedy to zawiązano Sto-

warzyszenie Klubu Astronomicznego „Almukantarat”, zajmujący się organizacją spotkań o tematyce naukowej dla młodzieży z całej Polski.

Przyjęliśmy zasadę stopniowego zwiększania obowiązków uczestników naszych spotkań – podczas pierwszego obozu młodzież słucha wykładów przygotowanych przez starszych kolegów, obszerna tematyka obejmuje zarówno klasyczną astronomię obserwacyjną, jak i zajęcia z analizy matematycznej, informatyki czy astrofizyki. Zajęcia prowadzą studenci i absolwenci wydziałów fizyki, matematyki i informatyki, nierzadko doktoranci. Podczas kolejnych spotkań młodzi uczestnicy prezentują przygotowane przez siebie referaty na tematy astronomiczne, by po kilku latach znów znaleźć się na pierwszym obozie – tym razem w roli wykładowców.

Przez wiele lat możliwość uczestnictwa w naszych pracach była nagrodą dla uczniów odnoszących sukcesy w konkursach fizycznych i matematycznych w szkołach podstawowych. Doświadczenie jednak pokazało, że czasami osoby nieco przypadkowo zwerbowane przez swoich znajomych, niekiedy wręcz niezainteresowane naukami ścisłymi, odkrywały w sobie żyłkę astronomiczną i przez wiele lat aktywnie uczestniczyły w naszych spotkaniach. Obecnie staramy się więc trafić do nieco szerszego grona uczniów, nadal zachowując elitarny sposób ich doboru.

Zależy nam na kontakcie z młodzieżą, która nie chce ograniczać się tylko do wypełniania minimum obowiązków szkolnych, ale pragnie dowiedzieć się czegoś więcej i wiedzę tą podzielić się z innymi. Nie jest to bynajmniej proste, wymaga dużego zaangażowania i poświęcenia. Jest to jednak jedyna droga do osiągnięcia sukcesu naukowego, a celem naszego Klubu jest wspieranie młodzieży w jej ambicjach naukowych, postanowieniach i pracy. Czasami młodzi ludzie bardzo potrzebują takiej pomocy, mimo swego zainteresowania naukami ścisłymi, uważają, że ich wiedza jest zbyt skromna, by, na przykład, uczestniczyć w olimpiadach przedmiotowych. Nasza organizacja stara się zawsze pomóc w przygotowaniach do wszelkich konkursów, wychowaliśmy kilkunastu laureatów wysokich miejsc Olimpiady Fizycznej, a zwłaszcza Astronomicznej.

Boimy się jednak, że jest jeszcze sporo osób, które, przeczytawszy nawet informację o naszym obozie, nie decydują się na zgłoszenie. Stąd nasz apel: bardzo prosimy o nakłanianie wszystkich wahających się do przyjazdu na obóz i przekonania się na własne oczy, jak piękna może być astronomia!

Znacznie więcej informacji o Klubie można uzyskać na naszej stronie internetowej: [www.camk.edu.pl/almukantarat/](http://www.camk.edu.pl/almukantarat/).

Zapraszamy także do odwiedzenia portalu astronomicznego, przygotowywanego przez naszych członków i sympatyków [www.astronet.pl](http://www.astronet.pl).

Gdyby ktoś chciał do nas napisać, listy prosimy adresować:  
Klub Astronomiczny „Almukantarat”  
Centrum im. M. Kopernika PAN  
ul. Bartycka 18  
00-716 Warszawa  
tel. 0-prefix-22 841-00-41 wew. 103 (prosić Kacpra Korneta)  
e-mail: [almukantarat@camk.edu.pl](mailto:almukantarat@camk.edu.pl)